

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. - 22. SEPTEMBER 2024

Hlavným cieľom Európskeho týždňa mobility (ETM) je povzbudiť samosprávy v zavádzaní a podpore udržateľnej mestskej mobility, umožniť obyvateľom miest a obcí vyskúšať si alternatívne spôsoby dopravy voči preprave autom. Mottom 23. ročníka ETM bolo "Verejný priestor pre všetkých". Výsledky kampane slávnostne vyhodnotila Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) v priestoroch Cikkerovej siene Radnice v Banskej Bystrici v utorok 22.10.2024.

S potešením konštatujeme, že tento rok sa do súťaže zapojilo viac účastníkov ako v predchádzajúcich rokoch a pribudol aj počet kvalitných projektov, inovatívnych dopravných riešení a nápadov na podporu udržateľnej mobility, hodných nasledovania.

V roku 2024 sa do kampane ETM zapojilo viac ako stovka slovenských subjektov – 65 samospráv a 44 inštitúcií. Do Národnej súťaže o Cenu Európskeho týždňa mobility 2024 sme prijali celkovo **45 prihlášok** v troch kategóriách: **Aktívna samospráva**, **Aktívny samosprávny kraj** a **Aktívna organizácia**.

Prihlášky do národnej súťaže hodnotila odborná porota 9. 10. 2024 na svojom online spoločnom stretnutí. Zloženie poroty:

- p. Matej Majdiš – Úrad vlády, Sekcia plánu obnovy – predseda poroty
- p. Vladimír Tóth – Ministerstvo dopravy SR
- p. Veronika Basta – Ministerstvo životného prostredia SR
- p. Eva Freudfeldová – Regionálny úrad verejného zdravotníctva B. Bystrica
- p. Mária Andrejková – Občianske združenie Lepšia samospráva
- p. Robert Robenek – Slovenská agentúra životného prostredia

Kategória: Aktívna samospráva

V tejto kategórii bolo hodnotenie mimoriadne náročné. Hodnotiaca komisia zohľadnila aktivity realizované počas ETM 2024, trvalé opatrenia prispievajúce k udržateľnej mobilite, ale aj veľkosť samospráv a ich možnosti realizácie. Predovšetkým si komisia cenila projekty, ktoré kombinovali finančnú nenáročnosť s kreativitou a mali pozitívny vplyv na mobilitu a dopravu v regióne.

Víťazom kategórie sa stalo **mesto Stará Turá**, ktoré sa zapojilo s inovatívnym projektom diskusií a hier s deťmi, pričom vytvorili pocitovú mapu bezpečnosti ulíc v centre mesta, ktorá poslúži ako podklad pre budúcu transformáciu mesta. Komunitné aktivity zahrnuli aj diskusie a workshopy so zapojením detí, rodičov, zástupcov organizácií a polície. Počas týždňa mobility sa uskutočnil aj hravý „pešibus“ pre žiakov základných škôl, čo prispelo k zníženiu emisií a zvýšeniu bezpečnosti. Vyvrcholením ETM bolo jednodňové vylúčenie motorovej dopravy z ulice SNP, kde prebiehali aktivity pre deti a charitatívny beh na podporu detí so špeciálnymi potrebami a tak mali obyvatelia mesta príležitosť zažiť túto ulicu inak, ako je bežne v roku využívaná.

Inšpiratívne aktivity a kvalitné opatrenia zaviedli aj ďalšie mestá, ako napríklad **Trnava**, ktorá sa vyznačuje svojím dlhodobým úsilím o zlepšovanie dopravy a mobility na svojom území a tradične sa do kampane ETM zapája, inšpiratívne podujatia zorganizovali aj v mestách **Vráble**, **Dolný Kubín** a **Hlohovec**, ktoré sú hodné nasledovania za svoje inovatívne riešenia na podporu udržateľnej mobility.

Kategória: Aktívny samosprávny kraj

Samosprávne kraje zohrávajú významnú úlohu pri zmene dopravných návykov smerom k udržateľnej doprave, nakoľko majú dosah na všetky sídla vo svojom regióne. Tento rok bol hodnotiacou komisiou vybratý, ako najúspešnejší, **Košický samosprávny kraj**, ktorý organizoval cykloraňajky v piatich okresných mestách a zároveň spustil informačnú kampaň o výhodách aktívnej dopravy. Kraj v spolupráci s organizáciou **IDS Východ** poskytoval zdarma dopravné karty a využil ETM na propagáciu nových taríf a integrovaného dopravného systému. Kraj tiež prijal komplexnú cyklostratégiu a pokračoval v organizovaní súťaže „10 000 krokov pre zdravie“, ktorou povzbudzoval obyvateľov k pešej doprave.

Za zmienku však stoja aj ďalšie samosprávne kraje. **Trnavský samosprávny kraj** v oblasti udržateľnej mobility realizuje už dlhodobo efektívne trvalé opatrenia. Tento rok tiež významne prispel svojimi aktivitami, najmä tým, že do ETM zapojil takmer všetky organizácie vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, ako aj ďalšie inštitúcie a samosprávy. Významné aktivity pre svojich zamestnancov zrealizoval aj **Žilinský samosprávny kraj**, ktorý zaviedol benefity pre zamestnancov Úradu a povzbudzoval ich k využívaniu aktívnych foriem dopravy. **Banskobystrický samosprávny kraj** podporil ETM organizáciu podujatia **Kidical Mass**, ktorého cieľom bolo demonštrovať potrebu bezpečnej cyklistickej infraštruktúry pre deti – najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky. Podujatie, ktoré odborným spôsobom zastrešovala organizácia **Kidical Mass Slovensko**, slúžilo na upozornenie na dôležitosť vytvárania bezpečných podmienok pre detských cyklistov a zdôraznilo nevyhnutnosť dlhodobého zaoberania sa touto problematikou.

Kategória: Aktívna organizácia

V kategórii Aktívna organizácia súťažili školy, občianske združenia, firmy, ale aj organizácie špecializujúce sa na udržateľnú dopravu. **Víťazom** sa stala **Základná škola Jana Amosa Komenského v Seredi**, ktorá sa svojimi aktivitami zamerala na zvýšenie bezpečnosti a zlepšenie ovzdušia pred školou. Počas ETM sa im podarilo dočasne vylúčiť motorovú dopravu z ulice pred školou a zaviesť „pešibus“, čím výrazne prispeli k zlepšeniu kvality ovzdušia v okolí školy. Škola tiež vybudovala cykloprístrešok a zrealizovala dotazníkový prieskum, ktorý bude slúžiť ako podklad pre tvorbu školského plánu mobility. Počas týždňa mobility sa uskutočnili workshopy a triedy mapovali dopravnú situáciu v okolí školy. Nakoľko do tejto kategórie prišlo viacero prihlášok s podobným zameraním, odborná komisia pri tejto škole ocenila hlavne to, že do tejto iniciatívy sa podarilo zapojiť množstvo dotknutých subjektov, bez súčinnosti ktorých by nebolo možné podujatie zorganizovať v takej kvalite.

Medzi ďalšími inšpiratívnymi účastníkmi v tejto kategórii treba spomenúť organizácie ako **Metropolitný inštitút Bratislava (MIB)**, **IDS Východ**, **Ministerstvo dopravy SR** a spoločnosť **Arriva**, ktoré sa aktívne zapojili do kampane ETM. Ich odborné znalosti a príspevky sú nesmierne hodnotné pre šírenie myšlienky udržateľnej mobility.

Školy ako **ZŠ Veľký Šariš**, **ZŠ Námestie mladosti v Žiline** a **Spojená škola v Sládkovičove** tiež organizovali podujatia s podobnou tematikou, zamerané na zlepšenie dopravných návykov a podporu aktívnej mobility a rovnako si zaslúžia pochvalu.

Veríme, že ocenené projekty budú slúžiť ako inšpirácia a motivácia pre ďalšie mestá, obce, kraje a organizácie, aby sa aj oni aktívne zapojili do podpory udržateľnej mobility. S nádejou očakávame, že budúci rok priláka ešte viac samospráv, organizácií, inštitúcií a prinesie nové inovatívne riešenia, ktoré prispejú k zlepšeniu kvality života obyvateľov na Slovensku.